

Brad Meltzer | Josh Mensch

NATSIEN SALALIITTO

Salainen sopimus Rooseveltin,
Stalinin ja Churchillin
surmaamiseksi

DOCENDO

Brad Meltzer & Josh Mensch

NATSIEN SALALIITTO

Salainen sopimus Rooseveltin,
Stalinin ja Churchillin
surmaamiseksi

Suomentanut Ilkka Rekiaro

DOCENDO

Suomennoksen copyright © Ilkka Rekiaro ja Docendo 2023
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Englanninkielinen alkuteos
The Nazi Conspiracy: The Secret Plot to Kill Roosevelt, Stalin, and Churchill
Copyright © 2022 by Forty-Four Steps, Inc.

Kansi: Matti Vartiala, Kalevantuli
Kannen valokuvat: Wikimedia Commons
Taitto: Jukka Iivarinen, Taittopalvelu Vitale

ISBN 978-952-382-857-5
Painettu EU:ssa

Michiganin yliopiston professorille Tom Collierille, joka
kymmeniä vuosia sitten kannusti minua syventymään
toiseen maailmansotaan.

B. M.

Isäni Steven H. Menschin (1943–2021) muistolle.

J. M.

SISÄLLYS

Huomautus lukijalle	9
Prologi.....	11
I OSA Ylipäällikkö.....	17
II OSA Myrsky ja tuho.....	65
III OSA Joe-setä.....	153
IV OSA Heureka.....	229
V OSA Jälkimainingit.....	355
Kiitokset.....	409
Lähteet.....	415
Kirjallisuutta.....	449
Hakemisto	457

HUOMAUTUS LUKIJALLE

Olemme historiallisia lähteitä lainatessamme toisinaan korjanneet tai päivittäneet kirjoitusasuja selkeyttääksemme tekstiä nykylukijalle. Itse sisältöä ei ole muutettu, ellei tekstissä tai viitteissä ole toisin mainittu.

PROLOGI

Teheran, Iran

28. marraskuuta 1943

Presidentti piileskelee.

Kadunvarressa seisoo vieri vieressä sotilaita. Heitä on tuhansia korttelinvälistä toiseen molemmin puolin. Useimilla on puna-armeijan univormu, joillakin brittiläinen tai amerikkalainen.

Heillä on automaattikiväärit. He pidättelevät niillä ja lihasvoimalla meluisaa väkijoukkoa, joka yrittää tunkeutua katsomaan mitä tapahtuu – tai pikemminkin kuka on tulossa.

Leveä puistokatu lävistää Iranin kuhisevan pääkaupungin.¹

Teheranin ilmapiiri on tänä kuumana, kuivana marraskuun lopun päivänä vuonna 1943 erityisen jännittynyt.² Siellä alkaa tänään yksi parhaillaan jatkuvan maailmansodan tärkeimmistä tapahtumista. Tapahtumaa pidettiin tähän asti salassa, mutta nyt se on paljastettu suurelle yleisölle.³ Iran ei osallistu sotaan, mutta se on liittoutuneiden vallassa, mikä selittää tapahtumaa vartioimaan siirretyt puna-armeijan sotilaat.

Väkijoukossa kohahtaa. Sotilaiden ja sivustakatsojien päät kääntyvät kohti lähestyvää autosaattuetta, jossa on sekä sotilas- että siviilijoukkoja. Saattueen keskellä pitkä tumma

neliovinen umpiauto kimaltelee kirkkaassa auringonpaisteessa. Tätä autoa sotilaat on määrätty suojelemaan.

Jotkut näkevät vilaukselta kuljettajan. Takapenkillä istuu vain yksi matkustaja, pitkä hallavahapsinen mies, jolla on ikää. Kadun molemmin puolin kurkotetaan kaulaa, kun hänet yritetään nähdä kunnolla. Matkustaja näkyy hetkittäin myös auton taka-ikkunasta.

Katselijat kallistuvat lähemmäksi – kaikki haluavat nähdä Yhdysvaltain presidentti Franklin Delano Rooseveltin. Tai ainakin matkustajaa luullaan Rooseveltiksi.

Kaupungin läpi kulkiessaan presidentin saattue ajaa asuintalojen ja vilkkaiden torien ohi. Jotkut seuraavat speksaakkelia ikkunoista tai talojen katoilta.

Tumman umpiauton määränpää ei ole salainen. Presidenttiä viedään Neuvostoliiton suurlähetystöön, joka on muurin ympäröimä ja tarkasti vartioitu rakennusryhmä keskustan pohjoispuolella. Siellä FDR tapaa kahden muun liittoutuneen maan johtajat: Neuvostoliiton pääministeri Josif Stalinin ja Ison-Britannian pääministeri Winston Churchillin.⁴

Huippukokous on maailmanhistoriallisesti merkittävä: liittoutuneiden ”Kolme suurta” johtajaa kohtaavat ensimmäistä kertaa kasvotusten. Tätä konferenssia on suunniteltu liki vuosi, ja se on edellyttänyt suunnatonta geopoliittista koordinaatiota ja monimutkaisia turvatoimia.⁵

Mutta juhlanan speksaakkelin keskellä kaikki ei ole sitä miltä näyttää. Siviilit ja sotilaat eivät tiedä – eivätkä edes kaikki saattueessa kulkevat – että umpiauton takapenkillä istuva hallavapäinen herra ei ole Yhdysvaltain presidentti. Hän on luotiliivein suojautunut Yhdysvaltain salaisen palvelun työntekijä, joka esittää presidenttiä.

Varsinainen presidentti ei ole edes mukana saattueessa. Tällä haavaa oikea Roosevelt istuu pää kyyryssä aivan toisen-

laisessa kulkuneuvossa – kaupungin sivukatuja pitkin kiitävän pienen pölyisen henkilöauton takapenkillä. Sillä aikaa kun presidentin mustan limusiinin ympärillä on suojana sotilaita ja asevoimien ajoneuvoja, oikeaa presidenttiä kuljettavan mittänsanomattoman auton saattajana on vain yksi jeeppi sen kaahatessa mutkaisilla kaduilla.⁶

Miksi näin mittava harhautus?

Neuvostoliiton johtavat tiedusteluviranomaiset ilmoittivat myöhään edellisiltana yhdysvaltaisille turvallisuusviranomaisille hälyttävästä havainnosta: tässä liittoutuneiden hallitsemassa kaupungissa on liikkeellä natsien valepukuisia agenteja. Neuvostoliittolaisten mukaan heidän tehtävänä on murhata Roosevelt. Ja Churchill. Ja Stalin. Juonta on lähes mahdoton uskoa todeksi, sillä se on häikäilemättömyydessään niin henkeäsalpaava. Natsiagentit yrittävät surmata Kolme suurta täällä Teheranissa järjestettävän konferenssin aikana.⁷

Jos suunnitelma onnistuu, sen seurauksia on lähes mahdoton käsittää.

Toinen maailmansota on riehunut nyt melkein neljä vuotta. Euroopassa, Aasiassa ja Pohjois-Afrikassa on tuhottu laajoja alueita. Kärsimykset ja kuolleiden määrä ovat lähes mittamattomat ja kasvavat päivä päivältä. Siviiliväestöön kohdistuneita joukkojoulmuuksia on niin paljon, että niistä on vaikea pitää lukua.⁸ Tällä hetkellä sodan loppua ei ole näkyvissä.

Sodan kantava voima on pelottava ja pöyristyttävä ideologia, joka on juurtunut muutamaaan maahan mutta kehittynyt äärimmilleen ja vahvimmilleen Saksassa kansallissosialistisen työväenpuolueen muodossa.

Kieroutuneeseen ääri-isänmaallisuuteen perustuva ideologia ammentaa rotuvihasta, massapropagandasta, salaliitto-teorioista, vähemmistöjen demonisoinnista ja narsistisen

johtajan henkilöpalvonnasta.⁹ Aikoinaan demokraattisia arvoja vaalinut Saksa on tämän ideologian ja sitä ajavan häikäilemättömän puolueen vaikutuksesta nyt autoritaarinen vihan ja väkivallan maa. Maailmansodan ovat aloittaneet Saksa ja sen tärkeimmät liittolaiset Italia ja Japani.¹⁰

Niin valtava kuin sotilaallinen yhteenotto onkin, vaaka-laudalla on muutakin.¹¹ Natsihallinnon laajentaessa valtaansa se panee toimeen joukkojulmuuksia, jotka ylittävät normaalin sodankäynnin rajat. Se on ottanut tähtäimeensä ne, joita se pitää ali-ihmiseinä: romanit, psyykkisesti sairaat, puolalaiset ja muut slaavit. Siviiliväestöä, myös naisia ja lapsia, vangitaan, kidutetaan, näännytetään pakkotyöllä hengiltä tai murhataan joukoittain.

Mutta ennen kaikkea hallinto kohdistaa julmuutensa yhteen väestöryhmään, juutalaisiin, joita se on parjannut ja syyttänyt alusta alkaen. Ratkaistakseen Euroopan niin sanotun juutalaisongelman natsijohtajat ovat sodan aikana rakentaneet niin järkyttävän joukkoteurastusjärjestelmän, että maailmalta menee vuosia ymmärtää se.

Akselivaltoja vastaan sotiessaan liittoutuneet ovat jo pitkään suunnitelleet tätä Kolmen suuren tapaamista. Tiedetään, että Yhdysvaltain, Ison-Britannian ja Neuvostoliiton johtajien konferenssi Teheranissa on paras ja kenties ainoa tilaisuus sopia strategiasta, joka lamaannuttaisi natsi-Saksan ja johtaisi maailmansodan päättymiseen.¹² Strategian suunnittelu ja toteutus edellyttää tavattomia ponnisteluja ja ennennäkemätöntä globaalia sotilaallista yhteistyötä.

Miljoonien ihmisten henki on kiinni konferenssin onnistumisesta. Luultavasti kymmenien miljoonien.

Jos natsien juoni onnistuu, nämä kolme johtajaa eivät lähde Teheranista elävinä ja liittoutuneiden voitontoivo kuo-lee heidän mukanaan.

Lioittelematta voidaan sanoa, että vaakalaudalla on kokonaisten valtioiden kohtalo.

Ja juuri nyt FDR kyyristelee kiitävän auton takapenkillä.

I OSA

YLIPÄÄLLIKKÖ

I

KAKSI VUOTTA AIEMMIN

Tyynimeri

7. joulukuuta 1941

Laivat ovat purjehtineet salaa kymmenen päivää.

Nyt, tänä hiljaisena sunnuntaiaamuna, kun sarastus kurkistelee Tyyneltämereltä, laivasto valmistautuu vaihtamaan suuntaa.¹

Maata ei ole näkyvissä. Tyynenmeren huimalla mittapuulla tämä sota-alusten joukko on pelkkä pisara. Mutta ihmisen mittapuulla se on valtava: kuusi massiivista lentotukialusta, kaksi taistelulaivaa, yhdeksän hävittäjää, kolme risteilijää, kahdeksan tankkauslaivaa ja useita pieniä tukialuksia. Aaltojen alla on 23 sukellusvenettä. Kussakin lentotukialuksessa on kymmeniä koneita. Miehistöä on yhteensä kymmeniätuhansia.²

Laivat ovat purjehtineet kymmenen päivän ajan suurimmaksi osaksi itään. Ihme kyllä niitä ei ole yli 5 600 kilometrin³ mittaisella matkallaan – eräältä Itä-Aasian rannikon suojoiselta lahdelta tänne Tyynenmeren keskiosaan – havaittu tutkassamallaan merialueella. Laivaston taival on suunniteltu ja toteutettu kaikilta osin äärimmäisen salaisesti.

Laivasto on nyt satojen kilometrien päässä Aleuteista etelään, ja laivaston komentaja antaa käskyn kääntyä etelään. Kun

laivat asettuvat uudelle kurssille, hitaat tankkausalukset irtautuvat joukosta. Muut kiihdyttävät vauhdin 20 solmusta 24 solmuun, mikä on sopiva nopeus laukaista lentokoneita alusten kannelta.⁴

Aamulla kello 6.05 lippulaivana toimivan lentotukialuksen kannella näytetään vihreää valoa.⁵ Se on lähtömerkki. Moottorit käynnistetään yksi toisensa jälkeen, ja koneet nousevat kannelta aamutaivaalle aaltojen ylle. Muissa lentotukialuksissa tehdään samoin.

Lentokoneet kiertävät taivaalla laivaston yllä ja aloittavat järjestäytymisen. Pian 183 konetta lentää taistelumuodostelmassa etelään. Laivat jäävät taakse.⁶

Yksi tiedustelukone kiirii muiden edelle ja katoaa pilviin. Lentäjän tehtävänä on tähystää merta ja ilmaa ja kuunnella läheisiä radiotaajuuksia selvittääkseen, onko merkkejä siitä, että joko lentokoneet tai niiden tukialukset on havaittu.

Puolitoista tuntia myöhemmin noin kello 7.40 etummaisien koneiden lentäjät näkevät kaukana maata.⁷ He antavat muille merkin: lentolaivuetta ei ole edelleenkaan havaittu. Näkyvyys on hyvä. Reitti on selvä. On aika hyökätä.

Ja mikä on heidän kohteensa? Pieni, noin 1 500 neliökilometrin saari. Japani ei ole sodassa tätä saarta vastaan, mutta sen ilmalaivueen johto iskee kohta saaren kimppuun hävittäjien, pommikoneiden, torpedohävittäjien ja syöksypommittajien täydellä tuhovoimalla.

Tämä on yllätyshyökkäys ja ehkäisevä isku, jolla on tarkoitus aiheuttaa mahdollisimman paljon tuhoa, mahdollisimman suuri sokki.

Seuraavien kahden tunnin aikana maailma muuttuu.

”Miljoonien ihmisten henki riippui tämän huippukokouksen onnistumisesta. Ehkä jopa kymmeninen miljoonien. Jos natsit onnistuisivat, nämä kolme maailman johtajaa eivät lähtisi kaupungista elävinä – ja liittoutuneiden unelma voitosta kuolisi heidän mukanaan.”

Vuonna 1943 Leningrad oli yhä saksalaisten piirittämänä, mutta Hitlerin armeijan rivit alkoivat rakoilla. Kääntääkseen sodan kulun Yhdysvaltain presidentti Franklin Roosevelt, Iso-Britannian pääministeri Winston Churchill ja Neuvostoliiton pääministeri Josef Stalin päättivät pitää ”kolmen suuren” huippukokouksen Teheranissa, Iranissa.

Mutta tapaamisesta saivat vihiä myös saksalaiset, jotka alkoivat kehittää omaa suunnitelmansa liittoutuneiden johtajien eliminoimiseksi.

Tositapahtumiin perustuva teos etenee trillerin tavoin ja on täynnä salaisia sopimuksia ja kaksoisolentoja.

”Todellinen napakymppi! Tämän jälkeen et ikinä ajattele toista maailmansotaa entiseen tapaan.”
- Brad Thor, jännityskirjailija

KL 90.35

ISBN 978-952-382-857-5

DOCENDO

KUVA ANDY RYAN

Brad Meltzer on palkittu amerikkalainen kirjailija, jonka tuotantoon kuuluu bestseller-tietokirjojen lisäksi kaunokirjoja ja tv-käsikirjoituksia.

KUVA MARY ROBERTSON

Josh Mensch on kirjoittanut kolme arvostettua Yhdysvaltojen historiasta kertovaa tietokirjaa yhdessä Brad Meltzerin kanssa.